

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **ELAFINA, s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Nám. SNP č. 13, zastúpená Mgr. Katarínou Bugáňovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Seberíniho č. 2, proti odporkyňi **TIZIA, spol. s r.o.**, so sídlom v Bratislave, Drieňová č. 3, zastúpená Tomáš Mikelka advokát, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dvojkřížna č. 13155/6, o zaplataenie 34 118,22 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 12 C 121/2010, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2013, sp. zn. 8 Co 348/2012 a 8 Co 357/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 28. júna 2012, č. k. 12 C 121/2010–175 uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľke z titulu neuhradeného nájomného istinu vo výške 28 799,66 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,05 % za každý deň omeškania zo sumy 1 161,82 eur od 29. mája 2010 do zaplataenia, zo sumy 774,55 eur od 24. apríla 2010 do zaplataenia, zo sumy 1 188,89 eur od 10. marca 2010 do zaplataenia, zo sumy 1 018,08 eur od 3. apríla 2010 do zaplataenia a s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 14 793,85 eur od 29. mája 2010 do zaplataenia a zo sumy 9 862,57 eur od 24. apríla 2010 do zaplataenia a istinu vo výške 5 318,56 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,05 % denne zo sumy 387,27 eur od 24. apríla 2010 do zaplataenia a vo výške 9 % ročne zo sumy 4 931,28 eur od 24. apríla 2010 do zaplataenia z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Zaviazal odporkyňu aj k povinnosti zaplatiť navrhovateľke trovy konania vo výške 2 047,00 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 4 611,96 eur. Rozhodol tak z dôvodu, že 7. marca 2008 medzi odporkyňou a spoločnosťou 1. garantovaná, a.s., ktorá bola vlastníkom

nehnuteľnosti bola uzavretá zmluva o nájme nebytových priestorov. Následne vlastníctvo k nehnuteľnosti v zmysle notárskej zápisnice N 298/2008, Nz 55445/2008, NCRI 54958/2008 a v zmysle § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka prešlo na navrhovateľku. Navrhovateľka vystavila v zmysle zmluvy faktúry na sumu 15 955,67 eur so splatnosťou 14. apríla 2010 a na sumu 15 955,67 eur so splatnosťou 9. októbra 2009 a faktúry za služby na sumu 1 188,80 eur so splatnosťou 7. marca 2010, sumu 1 018,08 eur so splatnosťou 28. marca 2010, ktoré faktúry odporkyňa neuhradila. Navrhovateľka z uvedeného dôvodu vypovedala nájomnú zmluvu s odporkyňou, v dôsledku čoho došlo k ukončeniu nájmu 28. februára 2010. Súd prvého stupňa neuznal uplatnenú kompenzáciu odporkyne voči nároku navrhovateľky, ktorá mala spočívať v investíciách odporkyne do nehnuteľnosti, lebo navrhovateľka sa v zmluve o nájme nezaviazala znášať náklady v súvislosti so zmenou predmetu nájmu podľa potrieb nájomcu. Taktiež nebolo preukázané, že by navrhovateľka ako prenajímateľ porušil povinnosti vyplývajúce z nájmu a že odporkyňa predmet nájmu mohla užívať len obmedzene. Uznanie opodstatnenosť námietky odporkyne týkajúcej sa nájmu za mesiac marec 2010. Odporkyňa aj po uplynutí nájmu užívala nebytové priestory navrhovateľky, preto za tento mesiac priznal navrhovateľke uplatňovaný nárok ako bezdôvodné obohatenie. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. septembra 2013, sp. zn. 8 Co 348/2012, 8 Co 357/2012 (predmetom odvolania bolo aj odvolanie odporkyne proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II z 13. júna 2012, č. k. 12 C 121/2010–160) rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Vo výroku o náhrade trov konania napadnutý rozsudok zmenil tak, že odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov prvostupňového konania vo výške 2 047 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 3 627,80 eur k rukám zástupkyne navrhovateľky Mgr. Kataríny Bugáňovej, advokátky, do troch dní. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania vo výške 500,56 eur. Uznesenie súdu prvého stupňa z 13. júna 2012, č. k. 12 C 121/2010–160 zrušil. Stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa, ktorými neuznal kompenzačnú námietku odporkyne v investíciách do nehnuteľnosti, ako aj s tým, že odporkyni nevznikol nárok na zľavu z nájomného pre vady na predmete nájmu, ako aj s posúdením nároku navrhovateľky za obdobie od skončenia nájmu do odovzdania nehnuteľnosti. Dodal, výška bezdôvodného obohatenia má zodpovedať výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za užívanie predmetných priestorov, ktoré by inak odporkyňa musela z platnej

nájomnej zmluvy za ich užívanie platiť. Ak súd prvého stupňa ustálil výšku bezdôvodného obohatenia v sume rovnajúcej sa výške dojednaného nájomného, nie je možné mu vytknúť žiaden pochybenie, ktoré by zakladalo v tejto časti vecnú nesprávnosť jeho rozhodnutia. K námietke odporkyne, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že na pojednávaní určenom na 28. júna 2012 konal a rozhodol poukázal na to, že, na pojednávanie boli riadne predvolaní odporkyňa i jej právny zástupca, ktorí prevzali predvolanie 4. a 5. júna 2012 v súlade s § 115 ods. 5 O.s.p. Dňa 27. júna 2012 bolo súdu prvého stupňa doručené písomné podanie z 26. júna 2012, ktorým ospravedlnil právny zástupca odporkyne svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu jeho dcéry a doložil potvrdenie ošetrojúceho lekára o potrebe starostlivosti o dieťa a zároveň doložil plnomocenstvo na zastupovanie odporkyne v predmetnom konaní od 8. júna 2012, súčasťou ktorého bol aj súhlas odporkyne s jeho substitučným zastupovaním. Odvolací súd uviedol, že postup súdu prvého stupňa bol v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p., nakoľko mu bola daná reálna možnosť uplatňovania procesných práv v konaní. Uznal námietku odporkyne k priznaným trovám konania za zmenu petitu návrhu vo výške 500,14 eur a plnú výšku za účasť na pojednávaní z 29. mája 2012, ktoré pojednávanie bolo odročené bez prejednaní veci, za čo vznikol nárok na odmenu iba vo výške jednej štvrtiny. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla odporkyňa dovolaním, ktorým žiadala rozhodnutia oboch súdov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietala, že postupom súdu bola jej odňatá možnosť konať pred súdom (237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súd prvého stupňa rozhodol o návrhu navrhovateľky na pojednávaní dňa 28. júna 2012 v neprítomnosti odporkyne a právneho zástupcu odporkyne, napriek skutočnosti, že právny zástupca odporkyne ospravedlnil neúčast' na pojednávaní a požiadal o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu postupom podľa § 119 O.s.p. Dôvod, pre ktorý sa právny zástupca nemohol zúčastniť na pojednávaní pre zlý zdravotný stav jeho dcéry, ktorý si vyžadoval potrebu ošetrovania a starostlivosti, teda zdravie človeka. Zhoršenie zdravotného stavu nastalo z 25. júna 2012 na 26. júna 2012. Popri starostlivosti o dieťa v priebehu 26. júna 2012 a doobeda 27. júna 2012 snažil vyriešiť substitučné zastúpenie na pojednávaní konané v deň 28. júna 2013. Keďže sa mu to nepodarilo podal o 13.14 ospravedlnenie a žiadosť o odročenie pojednávania. Objektívne nebolo možné z dôvodu výskytu náhodnej a nepredvídateľnej udalosti zúčastniť sa pojednávania a tiež objektívne nebolo možné z dôvodu rozsiahlosti veci a krátkosti času pred pojednávaním zabezpečiť akékoľvek a už vôbec nie kvalifikované

substitučné zastúpenie. Namietala tiež, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Ak si navrhovateľka uplatňovala nárok na bezdôvodné obohatenie, mala preukázať z čoho tento nárok ako aj jeho výška vyplýva. Ak odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že výška má zodpovedať výške dojednaného nájomného v danom mieste a čase a za užívanie predmetných priestorov, tak túto povinnosť bola navrhovateľka povinná preukázať. Navrhovateľka v časti bezdôvodného obohatenia žiadnym spôsobom nepreukázala jeho výšku. Namietala tiež, že súd prvého stupňa ako aj odvolací súd priznali navrhovateľke zmluvný úrok z omeškania pri omeškaní odporkyne s vydaním bezdôvodného obohatenia. Tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie oboch súdov. Odporkyňa sa domáhala aj odkladu vykonateľnosti rozhodnutia.

Navrhovateľka žiadala dovolanie odporkyne odmietnuť a návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia zamietnuť. Zároveň navrhla, aby dovolací súd odporkyňu zaviazal k náhrade trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací

súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3).

V prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania nielen vo vzťahu k § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodit'.

So zreteľom na odporkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pričom treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá samo tvrdenie účastníka o existencii niektorej z uvedených procesných väd, určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti pred súdom konať dochádza tiež vtedy, keď súd vec prejedná a rozhodne v neprítomnosti účastníka konania, hoci nie sú pre to splnené podmienky vyplývajúce z § 101 ods. 2 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Pojednávanie na súde prvého stupňa, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, vytýčil súd prvého stupňa na 28. júna 2012. Odporkyňa, ktorá bola súdom prvého stupňa na toto pojednávanie riadne predvolaná sa neospravedlnila (predvolanie na pojednávanie prevzala 5. júna 2012). Právny zástupca odporkyne písomným podaním z 27. júna 2012 požiadala o ospravedlnenie neprítomnosti na pojednávaní. Svoju neúčast' odôvodnil rodinným dôvodom – zhoršením zdravotného stavu dcéry, vzhľadom na ktorý tiež požiadala o odročenie nariadeného súdneho pojednávania na iný termín. Zároveň uviedol, že pre krátkosť času nie je možné zabezpečiť substitučné zastupovanie a požiadala aj o ospravedlnenie neúčasti odporkyne, ktorá trvá na prítomnosti právneho zástupcu na pojednávaní. Dôležitosť ním uvádzaného dôvodu, ako napokon každého dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka, prípadne právneho zástupcu o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), posudzoval súd podľa konkrétnych okolností. Existenciu dôležitého dôvodu môže vo všeobecnosti preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania žiadosti účastníka, resp. právneho zástupcu o odročenie pojednávania. Dôvodnosť žiadosti skúma predovšetkým z hľadiska preukázania skutočnosti, z ktorej žiadateľ vyvodzuje existenciu ním tvrdeného dôležitého dôvodu. Pokiaľ ale uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti hodnoverne preukázaná, zostáva žiadosť o odročenie pojednávania iba v rovine nepodložených tvrdení, na ktoré nemožno vziať zreteľ. Odporkyňa svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnila a ani nežiadala odročiť pojednávanie. Právny zástupca ako dôvod svojej neprítomnosti neuviedol vlastné ochorenie (praceneschopnosť), ale zhoršenie zdravotného stavu svojej dcéry. Tvrdenú skutočnosť síce preukázal Žiadosťou o ošetrovné z 26. júna 2012, nevysvetlil však súdu, v čom bráni ochorenie jeho dcéry tomu, aby sa zúčastnil nariadeného súdneho pojednávania. Taktiež žiadnym spôsobom nepreukázal

či a na ktorého prípadného substitučného zástupcu sa obrátil. Taktiež nepreukázal dôvod ospravedlnenia odporkyne, hoci sama odporkyňa sa neospravedlnila a teda neuviedla žiaden dôvod svojej neprítomnosti na pojednávaní. Tvrdenie právneho zástupcu odporkyne v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, že matka z dôvodu pracovných povinností a ostatní rodinní príslušníci z dôvodu krátkosti času nemohli zabezpečiť starostlivosť o dcéru, nebolo súčasťou ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní, ale ani tieto tvrdenia právny zástupca ničím nepreukázal. Možno preto (v zhode s odvolacím súdom) uzavrieť, že existencia dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. nebola zo strany právneho zástupcu preukázaná. V procesnej situácii, ktorá v prejednávanej veci nastala podaním dostatočne nedoloženej (tiež náležite nevysvetlenej) žiadosti právneho zástupcu o odročenie pojednávania nemožno preto súdu prvého stupňa vytýkať porušenie § 101 ods. 2 O.s.p. a ani odňatie možnosti odporkyne konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odporkyňa v dovolaní uplatnila aj dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. tvrdiac, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že za túto vadu považuje skutočnosť, že navrhovateľka žiadnym spôsobom nepreukázala výšku bezdôvodného obohatenia a súdy nesprávne postupovali, keď priznali úrok v časti bezdôvodného obohatenia vo výške 0,05 % denne, čo bol úrok dohodnutý v nájomnej zmluve.

Tzv. iná (než v § 237 O.s.p. uvedená) vada konania je relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne ale môže byť uplatnená len v procesne prípustnom dovolaní. Sama tzv. iná vada konania prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. – nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Z uvedeného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky za opísaného stavu veci nemohol (nesmel) v dovolacom konaní postúpiť do ďalšieho štádia prieskumu a podrobiť skúmaniu správnosť právnych záverov odvolacieho súdu, ani vecne riešiť to, či konanie nie je postihnuté tzv. inými vadami konania a či tieto prípadne mali za následok vydanie nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Po zistení procesnej neprípustnosti dovolania má Najvyšší súd Slovenskej republiky povinnosť takéto dovolanie

bez ďalšieho odmietnuť (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.); nemá možnosť zaoberať sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporkyne podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo síce podala návrh na uloženie tejto povinnosti (§ 151 ods. 1 O.s.p.), ale trovy vôbec nevyčíslila. Zavedenie rozhodovania o trovách konania len na návrh a povinnosť špecifikácie trov právneho zastúpenia privodili v otázke trov konania zvýšenú aktivitu účastníkov. Požiadavka navrhovateľky uskutočnená prostredníctvom právnej zástupkyne uplatnená vo vyjadrení k dovolaniu predstavuje síce ešte definitívne nešpecifikovaný, ale predsa len relevantný návrh na ďalší postup podľa § 151 O.s.p. Avšak tento úkon nemôže suplovať podmienku v § 151 ods. 1 O.s.p., a to povinnosť vyčísliť trovy. Trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli navrhovateľke v dovolacom konaní neboli bližšie špecifikované.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. augusta 2014

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová